

MCC-002-002204

Seat No. _____

M. Com. (Sem. II) (CBCS) Examination

April / May - 2018

Accounting & Taxation - II

(Group A – Accounting & Taxation)

(Old Course)

Faculty Code : 002

Subject Code : 002204

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : બધા પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

- 1 શ્રી નીલમાધવ લિ.ના ત્રણ વિભાગો અ, બ, અને કના અધિકારીઓ કારખાના 20 મેનેજરને હિસાબી અહેવાલ આપે છે. કારખાના મેનેજર મુખ્ય ઈજનેરની સાથે મળીને ટેકનીકલ ડિરેક્ટરને હિસાબી અહેવાલ આપે છે. વેચાણ મેનેજર જાહેરાત મેનેજરની સાથે મળીને માર્કેટિંગ ડિરેક્ટરને અહેવાલ આપે છે અને માર્કેટિંગ ડિરેક્ટર ટેકનીકલ ડિરેક્ટરની સાથે મળીને મેનેજિંગ ડિરેક્ટરને અહેવાલ આપે છે. કંપનીના ચોપડામાંથી નીચેની માહિતી મળે છે.

વિગત	અંદાજિત (રૂ.)	ખરેખર (રૂ.)
વેચાણ	1,00,00,000	88,00,000
પ્રવાસ ખર્ચ	40,000	42,000
જાહેરાત ખર્ચ	2,00,000	1,98,000
વિજ્ઞાપન વિભાગનો પગાર – વહિવટી ખર્ચ	1,20,000	1,30,000
સેલ્સ કમિશન	2,50,000	2,40,000
વિભાગ – અની મજૂરી	8,00,000	8,40,000
વિભાગ – બની મજૂરી	6,00,000	6,20,000
વિભાગ – કની મજૂરી	5,00,000	5,12,000
કાર્ય માલસામગ્રી	28,00,000	29,20,000
વિભાગ – બની માલ સામગ્રી	1,00,000	1,05,000
વિભાગ – કની માલ સામગ્રી	7,00,000	6,40,000
જાળવણી સ્ટોર્સ	2,00,000	1,90,000

MCC-002-002204]

1

[Contd....

જાળવણી સ્ટોર્સ મજૂરી	2,60,000	2,55,000
વિભાગ – અનો સેવા ખર્ચ	1,50,000	1,65,000
વિભાગ – બનો સેવા ખર્ચ	2,00,000	1,90,000
વિભાગ – કનો સેવા ખર્ચ	3,00,000	3,50,000
જાળવણી સ્ટોર્સ સેવા ખર્ચ	50,000	60,000
વેચાણ વિભાગના પગાર અને વહિવટી ખર્ચ	1,00,000	95,000
ટેકનીકલ વિભાગના પગાર અને વહિવટી ખર્ચ	1,75,000	2,00,000
માર્કેટિંગ વિભાગના પગાર અને વહિવટી ખર્ચ	2,00,000	1,90,000
મેનેજિંગ ડિરેક્ટરનો ઓફિસ પગાર	2,50,000	2,70,000
કારખાના મેનેજરનો પગાર	1,00,000	1,05,000

ઉપરની માહિતી પરથી મેનેજિંગ ડિરેક્ટર, માર્કેટિંગ ડિરેક્ટર, ટેકનીકલ ડિરેક્ટર અને કારખાના મેનેજર માટે જવાબદારીલક્ષી હિસાબી અહેવાલ તૈયાર કરો.

અથવા

1 જય લિ. પોતાની પ્રોડક્ટનું ઉત્પાદન ત્રણ વિભાગ A, B, અને C માં કરે છે. 20 તેની વર્ષ 2017-18ની માહિતી નીચે મુજબ છે :

વિગત	A (રૂ.)	B (રૂ.)	C (રૂ.)	કુલ (રૂ.)
વેચાણ	16,000	12,000	12,000	40,000
ઉત્પાદન ખર્ચ -				
સ્થિર	—	1,000	200	1,200
ચલિત	<u>12,000</u>	<u>7,000</u>	<u>6,800</u>	<u>25,800</u>
કાચો નફો	4,000	4,000	5,000	13,000
બાદ – વહિવટી ખર્ચ	1,340	1,160	1,720	4,220
વેચાણ ખર્ચ	<u>2,020</u>	<u>2,100</u>	<u>2,320</u>	<u>6,440</u>
ચોખ્ખી આવક	640	740	960	2,340

- (1) A વિભાગના વેચાણમાં રૂ. 2,000નું C વિભાગને ઉત્પાદન ખર્ચ કરેલ વેચાણનો સમાવેશ થાય છે.
 - (2) વહિવટી ખર્ચમાં રૂ. 1,300 સામાન્ય ખર્ચનો સમાવેશ થાય છે જે દરેક વિભાગના કાચા નફાના પ્રમાણમાં ફાળવવાના છે.
 - (3) વેચાણ ખર્ચમાં રૂ. 1,000 સામાન્ય ખર્ચનો સમાવેશ થાય છે જે દરેક વિભાગમાં તેના વેચાણનાં 2.5% લેખે ફાળવવાનો છે.
- ઉપરોક્ત વિગતો પરથી ચોખ્ખા ફાળાના ગુણોત્તર અભિગમ દ્વારા વિભાગોની કામગીરીને અગ્રતાક્રમ આપો.

2 કિસ સીલ્વર વસ્તુ ત્રણ પ્રક્રિયામાંથી પસાર થાય છે. માર્ચ - 2018ને લગતી 20 માહિતી નીચે મુજબ છે :

વિગત	પ્રક્રિયા - 1	પ્રક્રિયા - 2	પ્રક્રિયા - 3	તૈયાર માલ
શરૂઆતનો સ્ટોક	80,000	48,000	40,000	1,00,000
પ્રત્યક્ષ માલસામાન	52,000	80,000	1,60,000	—
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	40,000	42,000	2,00,000	—
ઉત્પાદનના શિરોપરી ખર્ચ	40,000	1,00,000	1,00,000	—
આખર સ્ટોક	20,000	24,000	1,28,000	1,32,000
ફેરબદલી કિંમત પર નફાના ટકા	20%	25%	10%	—
શરૂઆતના સ્ટોકમાં આંતર પ્રક્રિયા નફો	—	8,000	11,200	40,000

દરેક પ્રક્રિયાનો સ્ટોક પ્રાથમિક પડતરનાં ધોરણે આંકવામાં આવે છે અને તૈયાર માલનો સ્ટોક પ્રક્રિયા - 3 ખાતેથી જે કિંમતે વસ્તુ મળે તે કિંમતે આંકવામાં આવે છે. મહિના દરમિયાન વેચાણ રૂ. 12,00,000 હતું.

તૈયાર કરો : (1) દરેક પ્રક્રિયાનો નફો દર્શાવતાં ખાંતાં
(2) ખરેખર નફો દર્શાવતું પત્રક

અથવા

2 રસાયણ બનાવતી એક ફેક્ટરીમાં એક પ્રક્રિયાના અંતે જુદી જુદી ચાર વસ્તુઓ 20 ઉદ્ભવે છે. તા. 31-3-2018ના રોજ પૂરા થતા વર્ષની કુલ સંયુક્ત પડતર રૂ. 1,48,000 છે. ઉત્પાદન, વેચાણ અને વધારાની પ્રક્રિયાના ખર્ચની માહિતી નીચે મુજબ છે :

પેદાશ	ઉત્પાદન (કિલો)	છૂટા પડયા પછીની વધારાની પડતર (રૂ.)	વેચાણ કિંમત (રૂ.)
A	8,000	43,000	1,72,500
B	4,000	9,000	15,000
C	2,000	—	6,000
D	4,000	1,500	45,000

જો આ પેદાશો છૂટા પાડવાના બિંદુ એ જ વેચવામાં આવી હોત તો તેની વેચાણ કિંમત નીચે મુજબ છે :

વસ્તુ	A	B	C	D
કિંમત (રૂ.)	15	6	3	7.50

તમારે નીચેના આધારે નફાકારકતાના પત્રક તૈયાર કરવાનાં છે :

- (1) જો આગળની પ્રક્રિયા કર્યા પછી વેચાણ કરવામાં આવે
- (2) જો છૂટા પાડવાના બિંદુ એ જ વેચાણ કરવામાં આવે.

- 3 ડિવિઝન - Xએ નફા કેન્દ્ર છે જે ચાર વસ્તુઓ A, B, C અને Dનું ઉત્પાદન 15 કરે છે. દરેક વસ્તુ બહારના માર્કેટમાં પણ વેચાય છે. કોઈ એક સમયગાળા માટેની માહિતી નીચે મુજબ છે :

વિગત	A	B	C	D
એકમદીઠ બજાર કિંમત	150	146	140	130
એકમદીઠ ચલિત પડતર	130	100	90	85
એકમદીઠ મજૂર કલાકો	3	4	2	3

વસ્તુ D ડિવિઝન Yમાં ફેરબદલ થઈ શકે છે. પણ તે માટે મહત્તમ આવશ્યક જથ્થો 2500 એકમોનો છે. બહારના માર્કેટમાં મહત્તમ વેચાણ નીચે મુજબ છે :

A	B	C	D
2800 એકમો	2500 એકમો	2300 એકમો	1600 એકમો

જો ડિવિઝન Y વસ્તુ D બહારથી ખરીદે તો થોડી સસ્તી કિંમતે રૂ. 125ના ભાવે મળી શકે તેમ છે :

નીચેના સંજોગોમાં વસ્તુની ફેરબદલી કિંમત નક્કી કરો :

- (1) 20,000 મજૂર કલાક પ્રાપ્ય હોય
- (2) 30,000 મજૂર કલાક પ્રાપ્ય હોય

અથવા

- 3 ધર્મિષ્ઠા કંપનીનું તા. 31-3-2018ના રોજનું કાચું સરવૈયું નીચે મુજબ છે : 15

વિગત	ઉધાર બાકી (રૂ.)	જમા બાકી (રૂ.)
યંત્રો	4,00,000	—
વસૂલ આવેલ મૂડી	—	6,00,000
સ્ટોક (1-4-2017)	70,000	—
ખરીદી	1,60,000	—
સામાન્ય ખર્ચા	50,000	—
ચાલુ મિલકતો	2,90,000	—
વેચાણ	—	3,30,000
ચાલુ દેવાં	—	40,000
	9,70,000	9,70,000

અન્ય વિગતો :

તા. 31-3-2018ના રોજ સ્ટોકની કિંમત રૂ. 1,20,000 હતી. સ્વીકૃત સૂચક આંક દર્શાવે છે કે વર્ષ દરમિયાન સામાન્ય ભાવસપાટીમાં 10% વધારો થયો છે. ઘસારાનો દર મૂળ કિંમત પર 25% છે.

આ માહિતી પરથી ઉપરનાં આંકડાઓને ચાલુ ભાવસપાટી અનુસાર ગોઠવીને નફા-નુકસાન ખાતાનું પત્રક તૈયાર કરો.

4 ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈ પણ ત્રણ)

15

- (1) ઉત્પાદકતાનું મહત્ત્વ
- (2) મજૂર ઉત્પાદકતા
- (3) ઉત્પાદકતા સુધારવાના પગલાંઓ
- (4) જવાબદારી લેણી હિસાબી પદ્ધતિના ફાયદાઓ
- (5) કિંમત નિર્ધારણને અસર કરતાં પરિબલો
- (6) ફેરબદલી કિંમત નિર્ધારણની પદ્ધતિઓ

ENGLISH VERSION

Instruction : Give answer to all questions.

- 1 Three department A, B and C of Shri Neelmadhav Ltd. **20**
Manufacturing Co. give their accounts reports to factory managers. Factory manager with chief engineer gives their reports to technical directors. Sales manager with advertising manager give their reports to marketing director and marketing director with technical director give their reports to managing director. The following information found from companies account books.

Particulars	Budgetary Expected (Rs.)	Actual (Rs.)
Sales	1,00,00,000	88,00,000
Travel expenses	40,000	42,000
Advertising expenses	2,00,000	1,98,000
Salary – Administrative expenses		
– Advertising department	1,20,000	1,30,000
Sales commission	2,50,000	2,40,000
Wages – Department – A	8,00,000	8,40,000
Wages – Department – B	6,00,000	6,20,000
Wages – Department – C	5,00,000	5,12,000
Raw materials	28,00,000	29,20,000
Material – Department – B	1,00,000	1,05,000
Material – Department – C	7,00,000	6,40,000
Stores	2,00,000	1,90,000
Wages – stores	2,60,000	2,55,000
Service expenses – Department – A	1,50,000	1,65,000
Service expenses – Department – B	2,00,000	1,90,000
Service expenses – Department – C	3,00,000	3,50,000

MCC-002-002204]

5

[Contd....

Service expenses – stores	50,000	60,000
Salary – administrative expenses of sales department	1,00,000	95,000
Salary – administrative expenses of technical department	1,75,000	2,00,000
Salary – administrative expenses of marketing department	2,00,000	1,90,000
Office salary – managing director	2,50,000	2,70,000
Salary – factory manager	1,00,000	1,05,000

From the above information prepare responsibility accounts for the Managing Director, Marketing Director, Technical Director and Factory Manager.

OR

- 1 Jay Ltd. produces its product in to three production department A, B and C. Its particulars for the year 2017-18 are as under : **20**

Particulars	A (Rs.)	B (Rs.)	C (Rs.)	Total (Rs.)
Sales	16,000	12,000	12,000	40,000
Production Expenses				
Fixed	–	1,000	200	1,200
Variable	<u>12,000</u>	<u>7,000</u>	<u>6,800</u>	<u>25,800</u>
Gross Profit	4,000	4,000	5,000	13,000
Less – Admin. Exp.	1,340	1,160	1,720	4,220
Selling Exp.	<u>2,020</u>	<u>2,100</u>	<u>2,320</u>	<u>6,440</u>
Net Income	640	740	960	2,340

- (1) The sales department 'A' includes the sales made to department 'C' at production cost worth Rs. 2,000
- (2) Admin. expenses includes a sum of Rs. 1,300 as general expenses, which is required to be allocated to each department in the ratio of gross profit.
- (3) Selling expenses includes a sum of Rs. 1,000 as general expenses; which is required to be allocated to each department @ 2.5% of the sales of each department. Give rank to each department as per net contribution ratio approach.

- 2 Krish silver product passes through three processes. 20
Information related to March-2018 is as under :

Particulars	Process – 1	Process – 2	Process – 3	Finished Stock
Opening stock	80,000	48,000	40,000	1,00,000
Direct Material	52,000	80,000	1,60,000	–
Direct Wages	40,000	42,000	2,00,000	–
Factory Overhead	40,000	1,00,000	1,00,000	–
Closing Stock	20,000	24,000	1,28,000	1,32,000
Profit on transfer cost	20%	25%	10%	–
Inter process profit for Opening stock	–	8,000	11,200	40,000

Stock in each process is valued at prime cost and finished stock has been valued at price at which it is received from process – 3. Sales during the month was Rs. 12,00,000.

- Prepare :** (1) Process account showing profit at each stage.
(2) Statement showing actually realized profit.

OR

- 2 In a Chemical Industry four products are emerged from a process. The total joint cost during the year ended on 31-3-2018 is Rs. 1,48,000. The output, sales and further processing cost are as under : 20

Product	Output (Kgs)	Add.processing split off Point (Rs.)	Sales Value (Rs.)
A	8,000	43,000	1,72,500
B	4,000	9,000	15,000
C	2,000	–	6,000
D	4,000	1,500	45,000

Incase these products were sold before further processing the selling price would have been as under :

Product	A	B	C	D
Price (Rs.)	15	6	3	7.50

- You are ask to prepare profitability statement based on :
(1) If these products are sold after further processing
(2) If they are sold at split off point.

- 3 Division X is a point of centre which produces four products A, B, C and D. Each product is sold in the external market also. Data for the period is as follow : 15

Particulars	A	B	C	D
Market Price (per unit)	150	146	140	130
Variable Cost (Per Unit)	130	100	90	85
Labour Hour (Per Unit)	3	4	2	3

Product D can be transferred to Division Y but the maximum quantity required for transfer is 2500 units of D.

The maximum sales in the external market are as under -

A	B	C	D
2800 units	2500 units	2300 units	1600 units

Division Y can purchase the same product at a slightly cheaper price of Rs. 125 per unit instead division X.

What should be Transfer Price for each unit of Product-D if the total labour hours available in division X are :

- (1) 20,000 labour hours
- (2) 30,000 labour hours.

OR

- 3** Trial Balance of Dharmishtha Co. for the year as on 31-3-2018 is as under : **15**

Particulars	Dr. Balance (Rs.)	Cr. Balance (Rs.)
Plant	4,00,000	—
Capital	—	6,00,000
Stock (1-4-2017)	70,000	—
Purchases	1,60,000	—
General Expenses	50,000	—
Current Assets	2,90,000	—
Sales	—	3,30,000
Current Liabilities	—	40,000
	9,70,000	9,70,000

Other information :

Stock as on 31-3-2018 was Rs. 1,20,000. Acceptable index shows increase in price index 10% during the year.

Depreciation is 25% on the face value.

From the information, adjust above data as per current price level and prepare Statement of Profit and Loss Account.

- 4** Write short notes : (Any **Three**) **15**
- (1) Importance of Productivity
 - (2) Labour Productivity
 - (3) Steps to improve productivity
 - (4) Advantages of responsibility accounting
 - (5) Factors affecting to product pricing
 - (6) Methods of Transfer pricing.